

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

Τι είναι η εσωτερική αύξηση των ρημάτων;

- Είναι **συλλαβική ή φωνηεντική** και τη συναντούμε στους παρελθοντικούς χρόνους των σύνθετων ρημάτων ανάμεσα στο προθετικό επίθημα (κυρίως από αρχαίες προθέσεις) και στο θέμα του ρήματος :

Παραδείγματα

1. Ο μηχανικός **επέβλεψε** προσωπικά την κατεδάφιση του σπιτιού. Για πόσο χρονικό διάστημα **επιβλέψατε** την τήρηση του προγράμματος ;

Προσέξτε

1. Η αύξηση αυτή παραμένει , εφόσον τονίζεται.
2. Τα πιθανά προθετικά επιθέματα είναι : αμφι - , ανα- , αντι-, από-, δια-, εισ-, εκ- (εξ-) , εν- (εμ-, εγ-, ελ-) , επι-, κατα-, μετα-, παρα-, περι-, προ-, προσ- ,συν-, (συμ-, συγ-, συλ-, συρ-,συ-) , υπερ-, υπο- .
3. 2. Εσωτερική συλλαβική αύξηση παίρνουν τα προθήματα που λήγουν σε φωνήεν και χάνουν το τελικό φωνήεν πριν από την αύξηση : απορρίπτω – απέρριψα , επιβάλλω, επέβαλα .
4. Εξαιρούνται τα περι- και προ- που διατηρούν το φωνήεν : περιπλέκω – περιέπλεξα
5. 3. Όμως, πολλά κοινά ρήματα (όχι λόγια) δεν παίρνουν αύξηση, ακόμη κι όταν τονίζεται : καταλαβαίνω – κατάλαβα .
6. 4 . Άλλα προθήματα που συνδυάζονται με ρήμα είναι : **κακο-, καλο-, ξανα-, παρα-, πολυ-** Με τα **ξανα-** και **παρα-** η αύξηση είναι προαιρετική : ξαναέγραψα ή ξανάγραψα, παραέφαγα ή παράφαγα ενώ **με τα υπόλοιπα δεν υπάρχει** : **κακόμαθα**
7. Η εσωτερική φωνηεντική αύξηση είναι υποχρεωτική στον Παρατατικό και Αόριστο του υπάρχω : υπήρχα, υπήρξα
8. Προσοχή : η αύξηση διατηρείται μόνο στην οριστική . Στις άλλες εγκλίσεις χάνεται. Π.χ. Προστακτική : **Υπόγραψε** εδώ, σε παρακαλώ. **Διάγραψε** όσα είπαμε πριν. **Απόσυρε** αμέσως αυτή την ανάρτηση. Αλλά : Οριστική : Ο υπουργός **υπέγραψε** χθες το διάταγμα για τις συγχωνεύσεις σχολείων και **διέγραψε** τις προηγούμενες δηλώσεις του με τις οποίες το αρνούσαν κατηγορηματικά . Η κυβέρνηση **απέσυρε** το νομοσχέδιο μετά τις αντιδράσεις .

Παραδείγματα

1. αμφιβάλλω - αμφέβαλα -αμφέβαλα -είχα αμφιβάλει
 2. εκπέμπω (εκ +πέμπω) -εξέπεμπα -εξέπεμπα -είχα εκπέμπει
 3. εμπνέω (εν+πνέω) ενέπνεα (αλλά εμπνέατε) ενέπνευσα (αλλά εμπνεύσαμε) είχα εμπνεύσει
 4. εγκρίνω εν+κρίνω) -ενέκρινα (αλλά εγκρίναμε) ενέκρινα είχα εγκρίνει
 5. συλλέγω (συν+ λέγω) -συνέλεγα συνέλεξα (αλλά συλλέξαμε) είχα συλλέξει
 6. συρρέω (συν+ ρέω) συνέρρεα συνέρρευσα (αλλά συρρεύσαμε) είχα συρρεύσει
 7. συλλαμβάνω (συν + λαμβάνω) -συλλάμβανα συνέλαβα είχα συλλάβει
 8. περιπλέκω περιέπλεκα περιέπλεξα είχα περιπλέξει
- Η προστακτική δεν παίρνει ποτέ αύξηση (π.χ. διάταξε – διατάξτε). Συχνά όμως στον

προφορικό λόγο τα σύνθετα ρήματα με προθέσεις απαντώνται με αύξηση: *ανέθεσε, επέστρεψε, περιέγραψε* μου το, *υπέγραψε* το τώρα αμέσως κτλ.

	Ενεστώτας οριστικής	Αόριστος οριστικής	Αόριστος προστακτικής
1.	αναθέτω	ανέθεσα και ανάθεσα	ανάθεσε αναθέστε
2.	παραγγέλλω	παρήγγειλα	παράγγειλε παράγγειλτε / παραγγείλετε
3.	περιγράφω	περιέγραψα	περίγραψε περιγράψτε
4.	υπογράφω	υπέγραψα	υπόγραψε υπογράψτε

ΑΣΚΗΣΗ

Ένας συνάδελφός σας ζητά τη βοήθειά σας για την υποβολή του άρθρου του στην εφημερίδα.

1. Την παραίτησή του στον πρωθυπουργό _____ (υποβάλλω) ο Νίκος Τόσκας όπως αποκάλυψε κατά τη διάρκεια της έκτακτης συνέντευξης Τύπου.
2. Τον περασμένο μήνα _____ (υποβάλλω) κάθε εβδομάδα αίτηση για αναρρωτική άδεια.
3. Η χώρα μας _____ (εισάγω) κάθε χρόνο σημαντικές ποσότητες δημητριακών.
4. Η χώρα μας _____ (εξάγω) στο παρελθόν καλής ποιότητας σταφίδα.
5. Ο καθηγητής της Χημείας _____ (προάγω) φέτος όλους τους μαθητές της τάξης μου.
6. Πέρυσι το δημόσιο _____ (καταβάλλω) σημαντικά χρηματικά ποσά για αποζημιώσεις πλημυροπαθών.
7. Όσα χρόνια σπουδάσαμε το ίδρυμα _____ (παρέχω) σημαντική οικονομική στήριξη.
8. Πρέπει να _____ (αίρω) στο ύψος των περιστάσεων.
9. Οι απόψεις των συναδέλφων _____ (ποικίλλω) για αυτό το θέμα.
10. Ο γιατρός ανέφερε ότι πρέπει να του _____ (παράσχω) βοήθεια από φυσικοθεραπευτή.
11. Η Ελλάδα μπόρεσε να _____ (διεξάγω) άψογα τους Ολυμπιακούς το 2004.